

Behoort bij brief no. 1428.779

Ex. no. 2

Dit rapport bestaat uit 3 blz.
+ 1 bijlage v. 3 blz.

VERTROUWELIJK

HET PROTEST TEGEN KERNENERGIE

Demonstraties in West-Europa

Begin juni 1979, aan de vooravond van de eerste rechtstreekse Europese verkiezingen, zal er massaal en gecoördineerd in geheel West-Europa geprotesteerd worden tegen het Europese Kernenergie-programma. Dit protest krijgt de vorm van nationale demonstraties bij nucleaire projecten, die in de belangstelling staan of omstreden zijn.

In Nederland zal zo'n manifestatie op 2 juni in het Drentse plaatsje Gasselte - aangewezen voor proefboringen met het oog op het eventueel opslaan van radio-actief afval - plaatsvinden. In West-Duitsland zal opnieuw bij Kalkar worden gedemonstreerd, terwijl in België de centrale bij Doel is gekozen als object. Bij de organisatie van deze laatste twee demonstraties is de Nederlandse AKB (=Anti-Kernenergie-Beweging) eveneens betrokken. In de Verenigde Staten en n.a.w. ook in Australië zullen solidariteits-activiteiten ontplooid worden.

Deze synchrone demonstraties, voorbereid vanuit Zwitserland sinds het voorjaar van 1978, bevestigen het internationale karakter van het verzet tegen kernenergie - of die nu civiel dan wel militair gericht is.

In het afgelopen jaar is de internationale coördinatie (onder andere vanuit het in Amsterdam gevestigde World Information Service on Energy) toegenomen en is gezocht naar een doeltreffende strategie voor de komende tijd. De internationale actiedag in juni 1979 onder de centrale leus "Een meerjarig moratorium" *) is er een uitvloeisel van.

De inhoudelijke consequentie van een dergelijke leus/strategie is dat nieuwe activiteiten in het kader van een nationaal of internationaal kernenergie-program op verzet zullen stuiten. Voor Neder-

*) Bouw- en vergunningenstop.

- 2 -

land - waar bovendien een Brede Maatschappelijke Discussie is toegezegd, te starten in 1980 - betekent dit onder andere, dat iedere proefboring beantwoord zal worden met een tegenactie, die moet leiden tot het afgelasten ervan. Het behoort daarnaast zeker tot de reële mogelijkheden dat in Almelo alsnog zal worden overgegaan tot bezetting van het terrein waar uitbreiding van de verrijkingsfabriek is voorzien. Het verloop van de demonstratie in Gasselte zal, zo is de verwachting, rustig zijn; onvoorziene gebeurtenissen kunnen hierin uiteraard verandering brengen.

Methoden

Bij de keuze van de actiemiddelen zullen de actievoerders zich laten leiden door het principe van de geweldloosheid; bij voorbaat wordt dan ook de verantwoordelijkheid voor een eventuele gewelddadige escalatie gelegd bij autoriteiten en politie.

In aanmerking komen de in de jaren vijftig en zestig beproefde methoden als "burgerlijke ongehoorzaamheid" en "directe actie", aangevuld met eigentijdse vondsten als:

- sit-in;
- wegenblokkade (bijvoorbeeld om aanvoer van bouw materiaal of grondstoffen te verhinderen);
- (bouw-)terrein-bezetting;
- dumping van (huis-, tuin- en keuken)afval in publieke gebouwen.

Verbreiding van het protest

De discussie over het milieu - en dus de kernenergie - heeft inmiddels nieuwe accenten gekregen doordat ook thema's als "repressie" en "aantasting van de democratische rechten" aan de orde zijn gesteld. Aldus zijn verbanden gegroeid tussen de anti-kernenergie-beweging, de anti-repressie-beweging en de anti-EG-beweging.

Als "electorale" exponent van het Westeuropese verzet tegen kernenergie heeft zich op 7 mei 1979 in Brussel de Ecologische

- 3 -

Europese Actie ECOROPA *) gepresenteerd, niet als een partij die met een eigen lijst aan de a.s. Europese Verkiezingen zal deelnemen, maar als een (trans-nationale) pressiegroep. Een pressiegroep, die deze verkiezingen zodanig hoopt te kunnen beïnvloeden dat een Europa dat "techno-totalitair" **) dreigt te worden, vervangen zal worden door een "ecologisch-democratisch Europa", "een Europa naar menselijke maat", "een federatie van gemeenschappen op regionaal niveau".

In Nederland zal - naar mag worden aangenomen - de PPR kunnen rekenen op een gunstig stemadvies van ECOROPA-woordvoerders, c.q. aanhangers.

Een andere Nederlandse partij, die met het oog op de E.V. kennelijk heeft getracht zich te verzekeren van electorale steun door of vanuit de milieu-beweging, is de Communistische Partij Nederland (CPN). Afgevaardigden van deze partij - onder wie Europees lijststaanvoerder Rinus HAKS - hebben in de eerste helft van februari 1979 een gesprek gehad met representanten van het Landelijk Energie Komitee, LEK, één van de belangrijke, overkoepelende anti-kernenergie organisaties in Nederland. Men kwam, blijkens een uitgegeven persbericht, tot de conclusie dat de acties waarbij beiden betrokken waren - genoemd werden o.m. de acties tegen de snelle kweekreactor in Kalkar, uitbreiding van UC-Almelo en de invoering van de neutronenbom - wederzijds bevruchtend hebben gewerkt op de ontwikkeling van de eigen opvatting.

18 mei 1979.

*) De basis van ECOROPA werd gelegd tijdens een conferentie te Metz, in oktober 1977.

**) André GORZ heeft inmiddels de term "eco-fascisme" geïntroduceerd, waarmee deze Franse denker het naar zijn zeggen dreigend gevaar van een succesvol kapitalistisch antwoord (dus ter bestendiging van het eigen systeem) op de huidige milieucrisis heeft geprobeerd te benoemen.

Bijlage beh. bij brief no. 1428.779
bestaande uit 3 blz.

Ex. no. 2

VERTROUWELIJK

KARAKTERISERING BELANGRIJKSTE GROEPERINGEN

- VWO - Verbond Wetenschappelijke Onderzoekers
Nederlandse afdeling van de WFSW - World Federation of Scientific Workers.
- SSK - Stroomgroep Stop Kernenergie
Voortgekomen uit de boycotacties tegen invoering van een extra heffing op de electriciteitsrekening van 3% ter financiering van de snelle kweekreactor in Kalkar, de zogeheten Kalkar-heffing. Met andere - lokaal opererende - Energiekomitees of andere zogeheten groepen hebben de Stroomgroepen Stop Kernenergie zich verenigd in het LSSK - Landelijk Samenwerkingsverband Stop Kernenergie.
- VMD - Vereniging Milieudefensie
Opgericht in november 1972, mede naar aanleiding van de publiciteit rond de Alternatieve Milieu-Conferentie in Stockholm en het Rapport van de Club van Rome "Grenzen aan de Groei". VMD is de Nederlandse afdeling van de internationale organisatie Amis de la Terre / Friends of the Earth. Zij is een van de meest belangrijke pressiegroepen en toon-aangevende representant van de anti-kernenergie-lobby in Nederland. VMD heeft een staf van 7 - 8 "vrijgestelden", rond de 15.000 leden en zogenaamde "kerngroepen" in meer dan 25 plaatsen, verspreid over heel Nederland. De organisatie was gastvrouw voor de oprichtingsconferentie van WISE.
- STROHALM - Actie STROHALM
heeft in niet onbelangrijke mate bijgedragen tot de "politisering" van het milieu-vraagstuk; men zou kunnen stellen, dat deze organisatie de eerste "denk-tank" van de Nederlandse milieubeweging was, met als doel: "politiseren van ecologie, ecologiseren van politiek".

VERTROUWELIJK

- 2 -

- LEK - Landelijk Energie Komitee
"Dak-organisatie" voor groepen, partijen en organisaties in Nederland, die zich met het kernenergievraagstuk bezighouden. Het LEK is te vergelijken met het Duitse Bundesverband Bürgerinitiativen Umweltschutz - BBU; LEK en BBU organiseerden samen de Kalkar-demonstratie op 24 september 1977. Het LEK heeft zich inmiddels vooral ontwikkeld tot een technisch ondersteuningsapparaat voor Nederlandse groepen, die manifestaties, betogingen, e.d. tegen kernenergie - zoals op 2 en 3 juni 1979 - willen organiseren. Via de bij het LEK aangesloten VMD staat het in nauw contact met het WISE-secretariaat.
- AAP - Alarmgroep Atoomplannen
Onder deze naam ontplooiën diverse milieu-organisaties activiteiten in Noord-Nederland; zij hebben zich gebundeld in het Komitee Atoomalarm. Als vooral regionaal opererend samenwerkingsverband is het Komitee Atoomalarm - het KA - in eerste instantie verantwoordelijk voor de organisatie en voorbereiding van de demonstratie bij Gasselte op 2 juni 1979.
- IKB - Internationale Kommunisten Bond
Nederlandse sectie van de (trotskistische) Vierde Internationale.
- WISE - World Information Service on Energy
Wereld Energie Informatie Dienst.
Dit trans-nationaal opererend informatie-bureau werd formeel opgericht tijdens een conferentie in Amsterdam op 25 en 26 februari 1978, waaraan werd deelgenomen door - naar later is gebleken - meer dan 150 personen uit vele Westeuropese landen, de Verenigde Staten, Australië en mogelijk Japan. Naar eigen zeggen is het idee voor een "bemiddelingsbureau" voor de internationale anti-kernenergiebeweging opgekomen en gegroeid tijdens internationale

- 3 -

bijeenkomsten sinds de zomer van 1977; met name de conferenties over "Geweldloosheid" in Guernavaca (Mexico) en over "Ecologie en Europese verkiezingen" in Bergisch-Gladbach (West-Duitsland) zouden katalyserend gewerkt hebben. Tijdens de jaarlijkse vergadering van Friends of the Earth / Amis de la Terre, november 1977 in Brussel, werd de beginselverklaring voor WISE opgesteld.

WISE heeft een eigen bureau, waaraan als stafkrachten c.q. vrijgestelden verbonden zijn de Nederlander Frank van ZAANEN en uit het buitenland Ann KIRSCHENMANN, Lin PUGH en Bari MADWIN, en verspreidt op gezette tijden een informatiebulletin, Engelstalig gedrukt in zowel Amsterdam als de Verenigde Staten en binnenkort Australië.

mei 1979